

Norges Indskrifter med de ældre Runer.

Udgivne

for

Det Norske Historiske Kildeskriftfond

ved

Sophus Bugge.

4de Hefte.

Christiania.

A. W. Brøgers Bogtrykkeri.

1898.

26. Myklebostad A.

Literatur. Utrykt. Brev fra Sognepræst Kraft til Prof. R. Keyser, dateret Lesje Præstegaard 8 Sept. 1857, i Runearkivet i Christiania. — Brev fra A. Sølsnes, dateret Vistdal pr. Molde 27/9 1888, i Arkiv for Foren. til norske Fortids-M. Bevar., Christiania (Afskrift i Runearkivet). — Bemærkninger om Stenen og Indskriften af I. Undset og O. Rygh i Runearkivet i Christiania.

Trykt. O. Rygh i Aarsberetn. fra Foren. t. n. Fort. Bevar. for 1888 S. 155 Nr. 291. — [B. Dahl] „Molde og Romsdalen“ (1892) S. 51. — S. Bugge i Arkiv f. nord. Filol. VIII (1892) S. 11. — Stephens The Runes (1894) S. 37 Nr. 22.

Grundlag for Behandlingen. Undersøgelse af Originalen ved Prof. O. Rygh og Udgiveren.

Tegninger. S. 325 Autotypi af et Photographi af Originalen, taget af Photograph Væring i Christiania.

Den her afbildede Runesten er funden i Jorden ved Opdykningsarbeide den 7de Sept. 1888 paa Myklebostad (Matr. Gaards-Nr. 39) i Vistdalen Sogn, Nettet Præstegjeld, Eresfjord og Vistdalen Herred, i Romsdalen. I Nærheden findes flere „Kjæmperøser“ ud paa Brinken af en høi Bakkekant, som støder til Søen. I den foreliggende Beretning tales ikke om, at Stenen blev funden i en Gravhaug.

Den blev af Finderen og Eieren Gaardbruger Knud Aslaksen Myklebostad skjænket til Universitetets Oldsagsamling, hvortil den indkom i Nov. 1888 og hvor den bevares som Nr. 14436.

Sognepræst Kraft skriver om Nr. 27, Myklebostad-Stenen B (se under denne), i sit Brev af 1857: „Man vidste [i 1852], at den for nogle Decennier siden havde staaet paa en ved Gaarden værende Bakke. . . . Den skulde have havt en Søster ved Siden af sig, der nu skal ligge begravet dybt nede i Ageren“. Det er sandsynligt, at den her omtalte Sten, som i 1852 laa begravet dybt nede i Ageren, er den samme som Myklebostad-Stenen A, der blev funden ved Opdykningsarbeide den 7de Sept. 1888, eller ialfald, at sidstnævnte er et Stykke af hin.

Den her afbildede Sten er ifølge Prof. Helland af en stærkt skifrig Hornblendegneis, som meget hyppig forekommer i Romsdalens Gneisformation.

Den er langagtig firkantet, 79 Cm. lang i den ene Længdekant og 75 Cm. i den anden; 44,5 Cm. bred, 12 Cm. tyk. At den er afbrudt i den ene Ende, viser Indskriften.

I den anden Ende er ogsaa Brud; det gaar noget skraat, saa Længden er bleven ulige i de to Kanter.

Indskriften gaar i en horizontal Række langs den længste af de to Længdekanter og begynder 47 Cm. fra den ene Ende; den afbrydes ved Bruddet i den

anden Ende. Runerne er dybt hugne og meget tydelige, uagtet Stenens Overflade er temmelig ujævn. Indskriftens Runer er ikke begrænsede af Rammelinjer. Runernes Høide er 8—10 Cm. De gaa fra venstre mod høire.

De 6 første Runer er

ƒ ʒ ʌ x ƒ ʒ

a s u g a s

Rune 4 maa læses g, ikke n. Rune 6 er i sin Form forskjellig fra Rune 2. Nederste Streg af Rune 6 er næsten lodret med en svag Skraaning mod høire. Denne Rune gaar længere ned end de øvrige Runer.

O. Rygh har vistnok med rette forstaaet **asugas** som Genetiv af et Mandsnavn. Andre Genetiver i Ental paa **-as** af Stammer paa **-a-** er **godagas** Valsfjorden, **hnab(u?)das** eller **hnab(i?)das** Bø (Norg. Indskr. I 241 f.), **asugisalas** paa Kragehul-Spydstagen. **asugas** staar sikkert i Forbindelse med Stammen **ansu-**, oldn. *óss, áss*, Flertal *é'sir*, med hvilken Stamme Mandsnavnet **asugisalas** (Gen.) paa Kragehul-Spydstagen er sammensat. **asugas** har kanské snarest været udtalt med kort nasalt $a + n + s$. Da Runen **ansux*, *óss* paa Skåäng-Stenen betegner kort *a*, medens **āra*-Runen der betegner langt *a*, kunde man deri finde et Argument for, at **asugas** ikke har været udtalt med langt nasalt $a + s$. Men dette Argument er ikke bindende, bl. a. fordi Myklebostad-Indskriften A kan være ældre end Skåäng-Indskriften.

Hvis **as-** i **asugas** har været udtalt med kort nasalt $a + n + s$, maa Skrivemaaden sammenlignes med **lada** Tørvik A, d. e. *Landa*, og lign.

Navnestammen **ansuga-** kan efter Formen at dømme være afledet af **ansu-** ved Suffixet **-ga-** (Kluge Nominale stambildungslehre § 207). Men jeg kan ikke paavise nogen Anvendelse af dette Suffix, som i logisk Henseende er ensartet. Har **Ansugax* etymologisk betegnet „han som har Æsernes Eiendommelighed“ eller lign.? Jeg har Betænelighed ved at opfatte **asugas** som graphisk Betegnelse for en Udtaleform **Ansungas*.

7de Tegn er et Skraakors, oventil og nedentil lukket ved en horizontal Streg. Det er kun halvt saa høit som de andre Tegn. Dette Tegn, som ellers ingensteds hidtil er paavist, har Rygh vistnok med rette opfattet som et Skilletegn. Nærmest beslægtet er **×**, det Skilletegn, som findes paa Møjebro-Stenen i Upland. Dette bestaar af et Skraakors, mellem hvis Stave der oventil og nedentil er en Prik, og det er ikke saa høit som Indskriftens Runer.

8de Tegn er | i. Nær indtil dette er til høire Bruddet. Ved Bruddet sees paa Originalen noget nedenfor Runeradens Midthøide lige i Kanten en mod venstre skraat opad gaaende ved Bruddet noget udvidet Fordybning, der synes at være gammel. Baade Prof. Rygh og jeg er nu mest tilbøielige til at holde denne for tilfældig eller betydningsløs.

asugas er vistnok den Dødes Navn i Genetiv. Mange Sten-Indskrifter med den længere Rækkes Runer indeholde den Dødes Navn. Dels alene: **keþan** Belland, sandsynlig **wadaradas** Saude (Norg. Indskr. I 187). Dels styret af et Substantiv, som betyder Sten (f. Ex. **halaa** Sten) eller Gravhaug (f. Ex. **hlaiwa** Bø) eller lignende.

8de Tegn | i synes at have været første Rune af et Ord, som nu ikke kan

udfyldes. Dette Ord kan enten have staaet i Nominativ og styret **asugas** eller staaet i Genetiv som Apposition til **asugas**. Om Indskriften har indeholdt flere Ord end det andet, det som har begyndt med **i**, lader sig heller ikke nu bestemme.

Hvis Fordybningen lige i Kanten ved Bruddet derimod ikke var tilfældig, men var Del af en Rune, maatte denne Rune have været **ᛚ**. Saaledes har jeg tidligere (Norges Indskr. I 123 f.) opfattet Fordybningen. Men et Ord kunde neppe begynde med **ᛚ**, og det vilde være betænkeligt at antage 7de Tegn for Runen **ᛚ**, udtalt **iz**, for derved at faa **ᛚ** i Indlyd.

Indskriftens 6 første Runer synes i sine Former at være ensartede med de, som findes i de ældste norske Indskrifter. Der synes ikke være noget til Hinder for at sætte Indskriften til 6te Aarhundred, men dens Tid lader sig ikke nøiere bestemme.

Hvis den behandlede Runesten er en Del af den, som i 1852 laa begravet dybt nede i Ageren, har den ifølge Sognepræst Krafts foran trykte Meddelelse tidligere været reist paa en ved Gaarden værende Bakke ved Siden af følgende Runesten Nr. 27. Indskriften har da vel gaaet nedenfra opad.